

Protokoll fört vid pleniföredragning

Social- och miljöavdelningen

Socialvårdsbyrån, S2

Närvarande
KS, AH, IZ, AZ,Frånvarande
MP, CG, JJJusterat
OmedelbartOrdförande
Lantråd
Katrín SjögrenFöredragande
Minister
Arsim ZekajProtokollförare
Byråchef
Maj-Len Österlund

Nr 2

Landskapsregeringens svar på Ålands lagtings fråga om
angående trygghet av utkomsten för KST-klienter
placerade i Sverige.

ÅLR 2025/3558

65 S2

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge svar på frågan i enlighet med **bilaga, S225P02**.

Till Ålands lagting**Varför tryggas inte de i Sverige utplacerade KST-klienternas utkomst?**

Med stöd av 48 § 1 mom. lagtingsordningen har ltl Wille Valve m.fl. ställt följande spörsmål: "Varför tryggas inte de i Sverige utplacerade KST-klienternas utkomst?"

Med anledning av spörsmålet ger landskapsregeringen följande svar:

Enligt 1 § landskapslag (2020:13) om socialvårdens förvaltning och tillsyn på Åland ankommer den allmänna styrningen, planeringen och utvecklingen av, samt tillsynen över socialvården på Åland på landskapsregeringen. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) ansvarar för övervakningen av den samma. Riket ansvarar för tillsyn inom ramen för sin behörighet.

Landskapsregeringen konstaterar att kommunernas socialtjänst (KST) är en självständig, kommunal myndighet. Det är således KST som har ansvaret för följderna av beslut att placera klienter utomlands. KST ska i sin myndighetsutövning följa gällande lag. Det här innebär bland annat att beträffande utkomststöd förutom villkoret om stadigvarande vistelse på Åland, även andra villkor, som att alla andra möjligheter till stöd har prövats först och att klienten inte har egna medel som täcker utgifterna, är uppfyllda.

Landskapsregeringen har varit i kontakt med KST. Enligt den information som erhållits har KST avlyft klientavgifterna (i denna ingår kostnaderna för mat) för alla klienter som har mist sin folkpension. Samtliga boenden avvaktar med faktureringen av klienternas hyra dvs. ingen klient riskerar att bli utan boende. Landskapsregeringen bedömer därför, utgående från den information som KST gett, att utkomsten för dessa klienter tryggad.

Landskapsregeringen konstaterar att Folkpensionsanstaltens (FPA) hantering tar längre tid än väntat, trots myndighetens tidigare bedömning att beslut på överklagandena av beslut om indragen folkpension kunde förväntas inom mars månad.

Landskapsregeringen kan inte påverka FPA:s eller den svenska Försäkringskassans hantering och handläggningstid. Enligt EU förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen måste en person vara införsäkrad i något land.

Bestämmelserna om samordning av de sociala trygghetssystemen förhindrar att personer står utan skydd eller att de omfattas av dubbelt skydd i situationer då flera länder är inblandade. Avgörandet av vilket land detta är i de aktuella fallen kommer att framgå av de beslut som FPA fattar i samråd med Försäkringskassan.

Viktigt att känna till i sammanhanget är att kommunerna redan 2018 erhöll Social- och hälsovårdsministeriets information om problematiken kring placeringar av barn och unga utomlands och vad som måste beaktas, i de särskilda fall när detta ändå av synnerligen vägande skäl anses nödvändigt.

År 2021 hölls ett gemensamt möte mellan landskapsregeringen, KST och FPA där problemen kring socialförsäkringsförmåner vid utomlandsplaceringar tydligt framgick. Ändringarna i folkpensionslagen är alltså bara ytterligare en faktor som påvisar svårigheterna kring dessa lösningar på klienternas behov.

Då placeringar utomlands innehåller delar som är rikets behörighet har landskapsregeringen inlett ett samarbete med social- och hälsovårdsministeriet där syftet är att så snart som möjligt ge ett styrningsbrev till den behöriga myndigheten angående sådana placeringar.

Mariehamn den 2 juni 2025

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Arsim Zekaj